

NOVEMBRE 2002 - ANY XIX - NÚM 91

Llum d'Oli

P O R R E R E S

Al cap i a la fi, la Terra és aquí, em pertany, la vull veure, vull córrer deserts i muntanyes...
La providència m'ha donat uns ulls ansiosos de Veure

Ella Maillart (1903-1997)

CLÍNICA DEL PEU

Sion Lladó Vidal

Podòleg

Col·legiat núm. 23

**DIAGNÒSTIC I TRACTAMENT
DE LES AFECCIONS DEL PEU**

ESTUDIS DE LA MARXA

PODOLOGIA INFANTIL

PLANTILLES I PRÒTESIS

PODOLOGIA ESPORTIVA

PEU DIABÈTIC

CIRURGIA UNGUEAL

HORES CONCERTADES

Ronda Catalunya, 56, 1r - Tel. 971 160 096

07630 CAMPOS

clinicadelpeu@hotmail.com

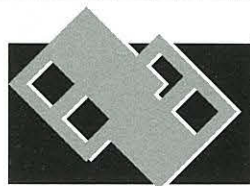

Esport - Sabates

Ballester Melià

C/ L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

**jaume
sastre
soler**

materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

SUPERMERCAT CAN MURTO

*Carnisseria, xarcuteria, peix congelat,
merceria, perfumeria*

AMB SERVEI A DOMICILI

C/ Sa Galla, 94 - Tel. 971 64 70 53 - PORRERES

Programa Hipotecario

EL ÍNDICE DE REFERENCIA
DE UN PRÉSTAMO HIPOTECARIO
ES MUY IMPORTANTE DE CARA AL FUTURO.

POR ESO, BANCA MARCH
LE OFRECE REFERENCIAR SU HIPOTECA
AL ÍNDICE OFICIAL:

EURIBOR HIPOTECARIO

www.bancamarch.es

BANCA MARCH

Llum d'Oli

Novembre de 2002 - Nº 91
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:
Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 971 64 71 86

Coordina:
Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:
Gaspar Barceló i Barceló
Antoni Gornals i Mesquida
Joana Maria Julià i Mora
Vicenç Marí i Sastre
Catalina Oliver i Riera

Col·laboradors/es:
Andreu Arranz
Germanes Barceló-Crespí
Maria Barceló i Crespí
Federico Campos
Joan Capella
Jaume Casanovas i Sastre
Serafi Expósito Ruiz
GEP

Pau Heitzman
Toni Heitzman
Mar Janer
Àngel Janer
Joan Marí Garí
Miquel Morlà
Joan Nicolau
Joan Noguera Bordoy
Joan Noguera Vich
Llàtzer Méndez i Mas
Obra Cultural d'Algaida
Miquel Servera
Margalida Vidal Barceló

Portada
Foto: Excursió al Torrent de Pareis
Arxiu fotogràfic de l'Agrupació

Fotografies
Arxiu Agrupació
Arxius Particulars

Imprimeix
Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: grafillopis@teleline.es

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.
Adreça electrònica: llumdoli@terra.es
llumdoli@eresmas.com*

Amb el
suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

EDITORIAL

Un dels objectius de l'Agrupació, i així consta als estatuts de l'entitat, fa referència a divulgar i promocionar la cultura de les Illes Balears així com salvaguardar el patrimoni cultural (històric, artístic, científic i natural).

Des dels inicis de l'entitat, cap a l'any 1971 i fins ara, mirant les actes de les diferents Juntes de Govern i el Llum d'Oli apareixen anotades moltes de les activitats i actes que s'han desenvolupat al llarg d'aquests anys entre elles les excursions a peu que s'han duit a terme arreu de les nostres terres amb la finalitat de conèixer, respectar i estimar la natura, com a part del nostre patrimoni cultural.

Molts són els indrets de Mallorca i de les altres Illes que s'han recorregut a peu i moltes les persones que han sortit a conèixer Mallorca amb l'Agrupació cosa que ens satisfà i a la vegada ens anima a continuar a potenciar l'excursionisme dins el nostre poble.

L'edició d'aquest número del Llum d'Oli amb el tema monogràfic sobre el que ha estat i és l'excursionisme, vol ser un reconeixement a totes aquelles persones que han fet possible que aquesta secció hagi perdurat fins ara tot i haver-se trobat amb moments difícils on la poca il·lusió i la manca de participació feren perillar la subsistència de la secció.

Ara fa deu anys que un grup de persones amants de la muntanya sumaren forces i reactivaren amb ganes la secció d'excursionisme que a hores d'ara es troba en un dels seus moments més dolços.

Des d'aquestes planes volem encoratjar a la gent a compartir les sortides a la muntanya per tal de conèixer i experimentar la bellesa paisatgística i espiritual que ens dona la natura.

Aquest monogràfic vol ser la nostra senzilla contribució a l'Any Internacional de les Muntanyes. !

ACTES I ACTIVITATS REALITZADES DE SA FIRA A SANTA CATALINA

Tots els actes que l'Agrupació ha duit a terme durant aquest període que va des de Sa Fira a Santa Catalina formen part de la Setmana Cultural que l'entitat ve celebrant des de fa 21 anys.

Dia 19 d'octubre els músics Tomeu Matamales i Pep Alba realitzaren un interessant recorregut musical per la discografia i la història de l'emblemàtic grup de Liverpool *The Beatles*. Aquesta activitat va ser organitzada conjuntament amb la Biblioteca Municipal de Porreres i patrocinada pel Consell de Mallorca i *Sa Nostra*. Cal destacar la professionalitat d'aquests dos músics a l'hora d'interpretar els temes més coneguts d'aquest grup. Completà l'acte una petita exposició de les portades de tota la discografia d'aquesta banda.

Dia 25 d'octubre es va inaugurar l'exposició fotogràfica realitzada per Maria Barceló i Crespi sobre *Petits Detalls Arquitectònics de Porreres*.

Aquesta col·lecció està formada per 75 fotografies que l'autora ha anat recollint i publicant a la revista *Llum d'Oli* a la secció Petits Detalls. Cal agrair a Maria Barceló i Crespi la donació d'aquest important recull fotogràfic a l'Agrupació, ja que és un interessant document sobre el patrimoni urbà de Porreres.

Aquesta exposició fou patrocinada per l'Ajuntament de Porreres amb la col·laboració de Fotos Vidal.

La Taula Rodona que cada any ve organitzant la nostra entitat va tractar sobre *Present i Futur del Vi Mallorquí*. Hi foren convidats, entre altres, a participar: Arnau Galmés, president de la Denominació d'origen del Pla i Llevant de Mallorca, Andreu Majoral d'Algaida, Jaume Mesquida de Porreres com a bodeguers, Joan Sorell Juan de la Confraria d'Amics del Vi. Moderà l'acte Joan Barceló Bauçà.

Dia 26 d'octubre es va realitzar el tradicional **recorregut pel nostre terme**. Enguany es va fer en bicicleta i la zona escollida fou el camí de Son Gardana, camí de S'Hort Vell, camí de Sa Pedrera, Son Orell i camí de Son Servera. Aquest important recorregut acabà al Pou Celat amb una berenada de pa i botifarró que com cada any convida l'Ajuntament a tots els participants.

Dia 27, dia de Sa Fira, la **secció d'escaics** de l'Agrupació organitzà a la plaça el III Torneig de partides ràpides a les quals hi participà una vintena de persones aficionades en aquest joc. Acabades les partides es va fer el lliurament de trofeus al primer classificat, Jordi Valls de l'equip de Vilafranca i al guanyador del XXIV Torneig Social de Sa Fira, Jaume Cerdà.

Dia 10 de Novembre un grup de persones pogueren visitar la catedral, detalladament, amb les explicacions

**Llorenç
Cerdà
Mora**

VENDA DE BOLETS

Camí de na Bosca, s/n
Tel. 971 647 911
Fax 971 166 555
Mòbils: 619 037 245/6

PORRERES

Venda de Bolets

del canonge de la Seu, Pere Llabrés. Es va fixar l'atenció de manera preferent en els elements d'estil modernista, resultat de la intervenció del gran arquitecte català Antoni Gaudí ara fa uns 100 anys. Entre ells destaquen ferros que envolten els pilars que sustenten les voltes els quals, sembla, foren treballats a la ferreria de can Frarí. Cal pensar que el bisbe Campins coneixia els ferrers porrerencs de quan ell va ser rector de la parròquia de Porreres.

Dia 17 de novembre, Guillem Rosselló Bordoy ens acompanyà a un grup de porrerencs i porrerencques a fer un itinerari pel **Modernisme** de Ciutat amb les corresponents explicacions detallades d'algunes de les obres d'aquest estil arquitectònic: L'Àguila, Can Corbella, Sa Fonda de Menorca, Gran Hotel...

Aquest recorregut va ser el nostre petit homenatge a la commemoració de l'Any Gaudí.

A la **Torrada i Binerbo de Santa Catalina** que es va celebrar dia 23 de novembre a Ses Païsses de Monti-sion, s'aprofità per convidar als col·laboradors i col·laboradores del Llum d'Oli. L'encontre tenia per objectiu recordar la festa que temps enrera els estudiants

del Col·legi de Monti-sion dedicaven a la seva patrona.

**ASSEMBLEA GENERAL
ORDINÀRIA DE SOCIS
I SOCIES**

**DIA 25 DE GENER
DE 2003**

**A LES 20 H EN PRIMERA
CONVOCATÒRIA I A LES
20'30 EN SEGONA
CONVOCATÒRIA**

Cal recordar que la programació de l'any 2003 s'iniciarà en el mes de febrer amb el XI Cicle de Lliçons del qual s'informarà oportunament. Així i tot convé que els socis i simpatitzants de l'agrupació estiguin atents als cartells anunciadors d'actes perquè poden sorgir activitats a hores d'ara no previstes.

**DES D'AQUESTES PLANES
LA JUNTA DE GOVERN DE
L'AGRUPACIÓ CULTURAL I
EL CONSELL DE REDACCIÓ
DE LA REVISTA LLUM D'OLI
VOS DESITGEN BONES FES-
TES I MOLTS D'ANYS!**

Construccions i Reformes
BARGAR PORRERES. S.L.

C/ Des Garrover, 17
07260 Porreres

Tel. 971 64 72 12
Mòbil: 649 707 397

JOANA MORA ELEGIDA SECRETÀRIA DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA DE MALLORCA

El passat dia 28 de novembre es va celebrar l'assemblea general corresponent a l'any 2002 de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca (APFM). Hi varen estar representades un total de 29 publicacions associades. En el transcurs de la sessió es va donar lectura a l'acta anterior i es varen emetre els informes de presidència i tresoreria.

També es va procedir a l'elecció d'una nova junta directiva. Es varen presentar vuit candidats dels quals els set més votats conformarien la nova junta directiva. Després de les corresponents votacions, la junta de govern quedà de la següent manera:

Gabriel Mercè
(*Veu de Sóller*).....President

Rafel Oliver
(*N'Alí*).....Vicepresident

Joana Mora
(*Llum d'Oli*).....Secretària

Maria Galmés
(*Flor de Card*).....Tresoreria

Magí Ferriol
(*Fent Carrerany*).....Vocal

Jaume Ordines
(*Campanet*).....Vocal

Miquel Company
(*Mel i Sucre*).....Vocal

Cal recordar que a l'any 1980 es va legalitzar l'Associació i els primers estatuts varen ser aprovats per les 14 publicacions que aleshores constituïren la Junta Promotora. En representació de la nostra revista, Joan Barceló i Bauçà signà els Estatuts. Per tant el *Llum d'Oli* forma part de l'Associació des dels seus inicis.

RECORDANÇA

La Junta de l'Agrupació Cultural vol recordar a Lluís Sastre Fuster, que ens va deixar dia 22 de novembre quan caminava per la muntanya amb companyia de la seva esposa i filles, i les rialles i els bons moments que compartírem amb ell als assaigs i representacions d'una partida d'obres de teatre que organitzava l'entitat.

Aquesta és una de les fotografies que apareix ell amb altres companys i companyes representant l'obra de teatre "Ca Nostra" a l'any 1978, dirigida per Esteve Ribas

ACTIVITATS GEPERUDES SA COSTERA

DIA 20 D'OCTUBRE 2002

Una setmana abans de la Fira férem aquesta excursió, que podríem dir és una de les clàssiques que hi ha a Mallorca. Actualment no cal dir que està de moda pel projecte de transvasament de l'aigua cap a Ciutat, i per això és possible que un dels llocs més bells que hi ha a la Serra de Tramuntana acabi per desaparèixer.

Segui així com sigui, la veritat és que partírem de Porreres uns 90 excursionistes i fins i tot vàrem haver de posar dos autocars! fins arribar al punt de partida que és al Mirador de ses Barques, situat a la carretera de Sóller a LLuc. I començarem a caminar pel camí que dur a les tres possessions de Bàltx: Bàltx d'Amunt, Bàltx d'Enmig i Bàltx d'Avall.

En poc temps arribàrem fins a la font de Bàltx, on ens vàrem aturar per bernenar i agafar forces. Seguïrem cap a Bàltx d'Enmig on entràrem a visitar les

cases que es troben en penosa ruïna i abandonament total. Així i tot, encara mantén la personalitat senyorívola de la seva construcció.

Tot el grup seguïrem el camí de davallada per arribar a les cases de Bàltx d'Avall, que actualment és un agroturisme, i cal dir que s'hi menja un cabrit de muntanya molt bo; els qui volgueren prengueren un suc de taronja natural de la mateixa possessió i també poguérem visitar les cases.

En aquest punt ens vàrem repartir en dos grups; els més valents pujàrem fins a la Torre de Na Seca i els altres seguïrem el camí per reunir-nos a l'antiga fàbrica d'electricitat. Però abans de tot això ens quedava la part més fatigosa de l'excursió que és el Coll de Biniamar, una forta pujada que a més d'un se li va fer ben costa amunt.

En arribar a l'antiga fàbrica d'electricitat, que és on hi ha la font del Verger de la Costera, i on es troba l'impressionant bot d'aigua que es precipita a la mar, els agosarats aprofitaren per nedar. Varen dir que l'aigua estava molt bé. L'altra gent va donar bona compta del menjar.

Després de dinar seguirem el camí de la Costera, que discorre a mitjan altura entre la muntanya de Montcaire i la mar, i que era l'antiga via de comunicació entre Sóller i la Calobra i Tuent. Al final arribarem a Cala Tuent on ens esperaven el autocars, férem la foto de rigor per a la revista (quasi no hi cabíem de tants que érem) i s'acabà un bon dia d'excursió. Al grup excursionista ens agrada que la gent vengui a conèixer Mallorca, i en aquest cas, com més som millor.

**ACTIVITATS
GEPERUDES
FITA DEL RAM**

DIA 24 DE NOVEMBRE 2002

Un grupet d'excursionistes, aquesta vegada no érem massa, partírem de la plaça de la vila cap a Esporles per fer una excursió on la major part va transcórrer per dins l'alzinar.

Com hem dit abans férem una pujada per dins l'alzinar, però per suposat ens havíem aturat abans a berenar, per partir amb forces cap a la Fita del Ram. Però ah! un poc abans d'arribar al cim va començar a ploure, i ràpidament alguns pujaren, ja que només quedaven uns pocs metres per arribar a dalt

(833 metres), i seguirem cap a l'Ermita de Meristel·la on sabíem que hi havia una porxada.

Ja a l'Ermita, el primer que férem va esser foc i així poguérem eixugar-nos la roba i està calents, perquè la veritat és que ploure, ploure, va ploure una bona estona.

Aprofitarem per dinar. Eren més de les dues del migdia, i al cap d'un temps va deixar de ploure i seguirem el recorregut. De l'Ermita ens anàrem de cap al Cor de Jesús on hi ha una panoràmica sobre la Vall d'Esporles. A causa del fred que feia no hi estiguérem gaire temps i seguirem la davallada de cap a Esporles, sempre per dins l'alzinar, fins

a arribar al camí del Correu i al poc temps arribarem a Esporles.

**PROPERES
EXCURSIONS**

Dia 26 de gener 2003.- Volta al Puig de Bàlitz (Sóller).

Dia 23 de febrer 2003.- Sa Capella Blava (Lluc).

Dia 15 de març 2003.- II Voltera nocturna pel terme de Porreres.

Dia 23 de març 2003.- Cingles de Son Rul·lan (Valldemossa) guiada per Joan Capellà. Recomanam llegir atentament l'article que Joan Capellà publica en aquest número.

Foto VIDAL
Porreres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

CAFÈ NOU

Tapes i Berenars

els dilluns feiners TANCAT

C/. Pou Florit, 79 • Tel. 971 64 75 61
07260 PORRERES

AUDIOVISUAL: L'ULL DE L'EXCURSIONISTA

El passat dia 27 d'octubre, dia de Sa Fira es va realitzar un audiovisual a l'Auditori Municipal. el titularem "L'ull de l'excursionista". Va consistir amb 125 diapositives de paisatges d'arreu del món, els autors de les fotos eren vuit components del grup excursionista. Qui ho arredonar va ser en Joan Martorell qui hi posà la música feta expressament per l'ocasió, extraordinària per cert.

Desde aquestes planes li volem fer un graïment públic per la excelent treball

que realitzar. També volem agrair a l'Estol Porrerenc que ens deixàs el seu equip de música i molt especialment a en Mateu Gil qui s'encarregà de tota la part tècnica i de control. Als propietaris del magatzem de material de construcció A. Mesquida, que ens deixaren el projector ; també volem agrair-lis la seva col.laboració. Al final per posar-ho tot a punt ens faltà algú material tècnic que l'ens deixar el grup local *Elements*, gràcies a ells també.

Per acabar, res d'això hagués estat possible si l'Ajuntament no ens hagués cedit l'Auditori per unes hores i no ens hagués proporcionat una pantalla gegant. A tots moltíssimes gràcies!

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

OCTUBRE 2002

Dia 02	12'05	litres/m2
Dia 05	00'05	litres/m2
Dia 08	02'03	litres/m2
Dia 09	07'09	litres/m2
Dia 10	14'00	litres/m2
Dia 11	07'08	litres/m2
Dia 31	06'00	litres/m2

Total 51'00 litres m2

NOVEMBRE 2002

Dia 06	15'08	litres/m2
Dia 07	00'04	litres/m2
Dia 14	08'02	litres/m2
Dia 15	17'02	litres/m2
Dia 17	05'05	litres/m2
Dia 20	05'07	litres/m2
Dia 21	01'06	litres/m2
Dia 24	09'08	litres/m2
Dia 25	22'09	litres/m2

Total 90'09 litres m2

Volem agrair l'esforç de totes aquelles persones que ens han deixat les seves fotogràfies per realitzar un arxiu fotogràfic sobre l'excursionisme a la vila, que quedarà en mans de l'Agrupació.

ASSESSORIA LABORAL
I SEGURETAT SOCIAL

**JAUME
VIDAL
BAUÇA**

GRADUAT SOCIAL, COL. Núm, 298

Assessorament a l'empresari,
treballador i pensionista

Avgda. Bisbe Campins, 3
Tel. 971 16 80 38
- PORRERES -

CONVERSA AMB ESTEVE RIBAS

(I r responsable de la secció d'excursionisme de l'Agrupació)

ren al Castell d'Alaró; hi anaren amb tren des de Porreres, passant per Sta. Maria i anaren fins a Consell. D'allà començaren a caminar fins Alaró i d'allà enfilaren cap el castell (això si que eren excursions). En altres ocasions hi anaven amb autocar, en cotxes particulars i fins i tot en una ocasió anaren en tramvia de Palma a Pollença.

El grup que normalment anaven d'excursió era bastant nombrós, entre 40 i 45 persones, persones que decidiren passar els diumenges, 1 o 2 per mes, passejant per la muntanya enlloc de quedar al poble. En ocasions -ens comenta n'Esteve- hi venien alguns algaidins aprofitant que l'autobus sor-

tia del seu poble. També hi venien alguns felanitxers.

Com a curiositat n'Esteve ens diu que els diumenges abans de partir es trobaven a Sa Fonda a les 6'30h del matí.

Recorda que la gent s'anava a apuntar a la botiga de ca na Ginarda al carrer de l'Almoina.

Al cap d'alguns anys es formaren grups, capelletes que els anomena ell, cosa que li causar algun maldecap degut que la gent es triava.

Llavors no hi havia gaire informació sobre les excursions, tampoc hi havia

N'Esteve comença comentant que les excursions a l'Agrupació començaren a principis dels anys dels 70 i la 1ª que feren ana-

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.
Havans gravats per a festes.
Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.
Juguetes. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12. • Porreres.
Tels. 971 64 70 24 - 971 64 78 70

PUB RESQUILLS ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14 - PORRERES

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

contacte amb altres grups excursionistes, per tant resultava imprescindible consultar l'única publicació que aleshores hi havia sobre el tema; Les rutes amagades de Mallorca de Jesús García Pastor.

N'Esteve ens comenta que llavors calçaven unes botes perdigueres i duïen un jersei, un xubasquero, una motxilla i una gorra per no tenir les idees fredes. El que mai mancava dins la motxilla (o quasi mai) era formatge, el cuixot i el vi.

Entre algunes anècdotes se'n recorda que a la possessió d'Ariant d'Abaix tengueren uns donats indígenes xilens i que per evitar que les ovelles passessin d'un portell a un altre aplicaren un sistema que ells ja empraven al seu país d'origen. Aquest consisteix en fer una fossa de tot el portell just

abans o després d'aquest i tapar-la amb bastons o ferros transversals que arribassin de banda a banda, separats entre ells una distància tal que el peu d'una persona no passés per malla, però sí les cames d'una ovella. Així els bestiar estar guardat de sortir per el portell i les barreres poden romandre obertes. Es curiós que aquest sistema el trobem ara a moltes finques de la muntanya, sobretot a finques grans on si la gent es desplaça en cotxes o tractors no es necessari obrir i tancar les barreres.

A l'hora de acabar la conversa ens comenta que ja aleshores hi avia alguns barruts que feien malbé a la muntanya, paisatge, barreres, etc...i algú amo o propietari d'alguna possessió ja esteia molest amb els excursionistes per norma general eren dialogants.

Excursió realitzada al Castell d'Alaró. 1967.

Organitzada 4 anys abans de la fundació de l'Agrupació pels que després serien els responsables de l'Agrupació i de la secció d'excursionisme. D'Esquerra a dreta: Margalida Julià "Pulida", Antonia Veny "Diega" i Maria Mas "de ca'n Capbaix"

Col·lecció particular de Maria Mas

CONVERSA AMB ANTONI NICOLAU DE CA'N ROS

Antoni Nicolau i la seva esposa, Petra Sastre a d'alt del Teix

A pesar de que la conversa la ferem amb en Toni ,són molt poques les vegades que ell ha sortit d'excursió sense la seva dona, na Petra Sastre, d'aquí que en moltes ocasions poguem comptar les vivències caminaires de'n Toni en plural, referint-nos a tots dos.-*La meva gran sort-ens comenta ell- és que a la meva dona li agrada tant com jo.*

Record que quan el meus fills eren petits , algun diumenge o dia de festa, ens dedicaven a pujar alguns putxos del nostre terme; son Redó, es Puig de'n Famella, es puig de sa Bastida,...després alguna altra vegada també visitarem alguns monastirs; Cura,Gràcia, Sant Salva-

dor,... No sabia que l'Agrupació anàs d'excursió- ens comenta en Toni. -Un dia vaig saber que anaven al puig de Massanella i m'hi vaig apuntar amb els meus fills majors (Monserrat i Ma Bel) i a partir d'aquell dia ja va estar, vaig quedar enganxat!

En Toni recorda que l'any 1985, el 7 de setembre, fou la 1ª vegada que ells dos varen baixar al torrent de Pareis amb l'Agrupació. A partir d'aquelles 1es passades ja no s'han aturat, o bé seguint el llibre de'n Benigne Palós, *Itineraris de muntanya* o bé sortien amb el grup *Altura* de Felanitx, també ho feien amb l'Obra Cultural d'Algaida (O.C.A) quan sortien plegats amb l'Agrupació,...

Es varen fer socis del G.E.M. (Grup Excursionista de Mallorca), de manera que començaren a sortir una vegada per mes amb el G.E.M., conseqüència d'això fou que

IG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)

Taller: Ctra. Porreres - Montuïri, Parcela 250

Telef. i Fax 971 16 84 66

Bar Pub
ES FAROLET

L'Almoïna, 58 - PORRERES

BAR

Ca'n guillem

Tel. 971 64 74 95

PORRERES

conegueren molts de caminadors, entre ells la *flor i nata* de Mallorca; **Manel Ozuna** (guia del G.E.M. en l'actualitat i de l'O.C.A. durant molt de temps), en **Herbert Heinrich** (autor de 12 llibres d'excursions per Mallorca), en **Tomeu Canals** (company de caminades de'n Jesús García Pastor, autor de *Les Rutes Amagades de Mallorca*), na **Catalina Barceló** (caminadora incansable a pesar de la seva maduresa i ser mare de família nombrosa), el **Sr Stein** (company de caminades de'n H. Heinrich) ...

Tots aquests personatges juntament amb els nostres dos protagonistes s'autoanomenaven "S'equipo", sortien adesiare plegats, cosa que els va permèter arribar a racons molt poc trepitjats de l'illa. Referint-se a una sortida d'aquestes en Toni diu: *-anavem a Punta Capellans, darrera de la torre de Lluc, començarem a caminar del clot d'Aubarca a les 7:45 del dematí berenarem de drets i sols ens aturarem 45 minuts per dinar, eren les 20:00 quan tornarem a ser als cotxes, tot i això és una de les dues caminades que record amb més apreci.*

A partir de les paraules de'n Toni podem constatar que hi ha hagut un canvi gran en el tracte de propietaris, amos i pagesos envers els excursionistes. Ell bravetja d'haver pogut anar onsevulla, això sí sempre tenint molt de respecte pel pròxim i demanant les coses educadament si ha estat necessari. *-Una vegada anarem en Manel Ozuna, en Toni Nebot (president del G.E.M.aleshores) i jo a la finca de Sa Mesquida, a Artà a demanar permís per celebrar la*

festa de Sant Bernat de Mentón, no sols obtinguerem el permís sinó que fort i no et moguis volien que quedàssem a berenar. Això ara és molt difícil que passi, estan escalivats.

Per una altra banda en Toni recorda que va començar a anar d'excursió amb unes botes que va comprar a ca'n Julià Ferrà que li costaren 500 ptes. Aquestes li duraren fins el 1986 quan després de caminar tot un jornal per la neu al Massanella rebentaren. Després va comprar les seves 1s botes de muntanya de pell.

-Ara quan surtim a la muntanya hi ha algunes coses que no podem deixar: el vi, l'aigua, fruita, un poquet de dolç i sobretot un termo amb café, que el prepara la meva donabrometja en Toni.

L'estimació de cap a la muntanya l'ha duit a caminar en altres indrets fora de la nostra geografia; ha estat en dues ocasions al pic Mulacén (el més alt de la península ibérica), al parc nacional de Ordesa, a la Serra de Cazorla pujà fins a la font del riu Borosa, al parc nacional d'Aigües i Sant Maurici, a la vall de Boí i Tàüll i al Nepal on voltetjar els Annapurnas assolint un pas de 5.432 m. *-L'anada al Nepal ha estat la culminació d'una etapa dins la meua vida-* acaba en Toni.

Les seves darreres paraules són per agrair que la salut i les facultats l'hagin acompanyat al llarg dels anys, content de encara haver pogut anar allà on volgués (cosa que ara o bé per barreres, o bardisses o cans no sempre és fàcil) i d'haver pogut compartir la seva passió amb la seva dona.

Maria Barceló Crespí s'inicià en el món de l'excursionisme a l'any 1973, dos anys després que es fundàs l'Agrupació Cultural.

Segons manifesta l'entrevistada, cap a l'any 1967-68 es formà un grupet d'amics i amigues de Porreres amb inquietuds de conèixer Mallorca a peu, alguns d'ells: Joan Gornals *Molidaigo*, Margalida *Ginarda*, Esteve Ribas, Antònia Mas...

L'Agrupació Cultural, en els seus inicis ja va incloure dins el seu organigrama una secció d'excursionisme per tal de

ENTREVISTA A MARIA BARCELÓ

sortir a conèixer Mallorca pas a pas. Esteve Ribas primer i més tard Maria Barceló foren els encarregats de programar i decidir les excursions que s'havien de realitzar. *Llavors es feien els cartells a mà, es repartien, m'encarregava de llogar l'autocar i de cobrar, llavors no hi havia contestadors automàtics com ara i la gent s'havia d'anar a apuntar a la botiga de roba de Ca na Ginarda al carrer de l'Almoina.*

A l'hora de preparar les excursions l'única font d'informació eren els fascicles *Rutes Amagades de Mallorca* de Jesús Garcia Pastor. Així es feren les primeres excursions pujant als cims més clàssics que no fàcils! com el Masanella, L'Ofre, Es Galatzó, Es Tomir...

Com es sabut, a dins tota entitat no sempre la vida es regular i sempre hi ha alts i baixos. Aquesta secció també passà per aquestes etapes per la manca d'il·lusió i activitat a finals dels anys 80. A iniciativa de na Maria es comencen a fer excursions juntament amb el grup de l'Obra Cultural d'Algaida essent el guia en Manel Ozuna.

A la pregunta quin perfil de persona era la que decidia anar d'excursió un bon diumenge dematí, na Maria contesta que *era una persona progressis-*

ta, amb inquietuds culturals i sensibilitzada pel patrimoni natural de Mallorca i amb inquietuds d'ampliar-ne els seus coneixements. Tot i reconèixer que era en els inicis era una pràctica minoritària.

Na Maria puntualitza que no només s'han fet excursions de muntanya per la Serra sinó que a més s'han realitzat sortides i viatges fora de l'Illa, acampades, excursions pel terme de Porreres, excursions en barca i visites cultural a altres indrets d'un marcat interès paisatgístic, urbà ...de Mallorca.

Són molts els records que en aquest moment em passen pel cap; entre ells vull destacar les serenates que es feien a dins l'autocar quan anàvem i veníem, les tertúlies després d'haver dinat, els dies marcats per les incidències climatològiques del sever hivern i sobretot cap al tard com Joan Alcover es refereix a l'acabament de l'horabaixa. Són les impressions que ens manifesta a l'hora de donar per acabada l'entrevista així i tot afegeix que l'excursionisme és un braç de la cultura i que se sent orgullosa que aquesta secció de l'Agrupació sia de les més actives i que més vida han tingut.

*Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell*

E C O N O M I S T E S

Assessoria Fiscal - Comptabilitats - Assegurances

C/. Nuño Sanç núm. 11 - 1er A · Tel. i Fax 971 16 81 56 · PORRERES

OBRA CULTURAL D'ALGAIDA

Amb certesa no podem dir com i quan començarem a fer les excursions conjuntament l'Agrupació Cultural de Porreres i l'O.C.B. d'Algaida. Seria devers les darreries de l'any 1988, quan uns pocs porrerencs i porrerenques començaren a venir a les nostres excursions. Segons consta als nostres arxius, a la sortida a la Comuna de Fornalutx, de dia 20 de novembre de 1988, tres o quatre porrerencs hi assistiren, entre ells na Maria Barceló. Segurament d'aquí sorgí la idea de fer un recorregut per Ciutat, amb la finalitat de conèixer-la millor, i naturalment la guia millor que podíem tenir era la Doctora Maria Barceló.

Aquesta petita representació de porrerencs, però, va anar creixent i a l'excursió del Pas de na Maria, de dia 12 de març de 1989, ja n'hi havia un bon grapat. Al començament, els porrerencs interessats venien en cotxes particulars fins Algaida i d'aquí amb autocar ens

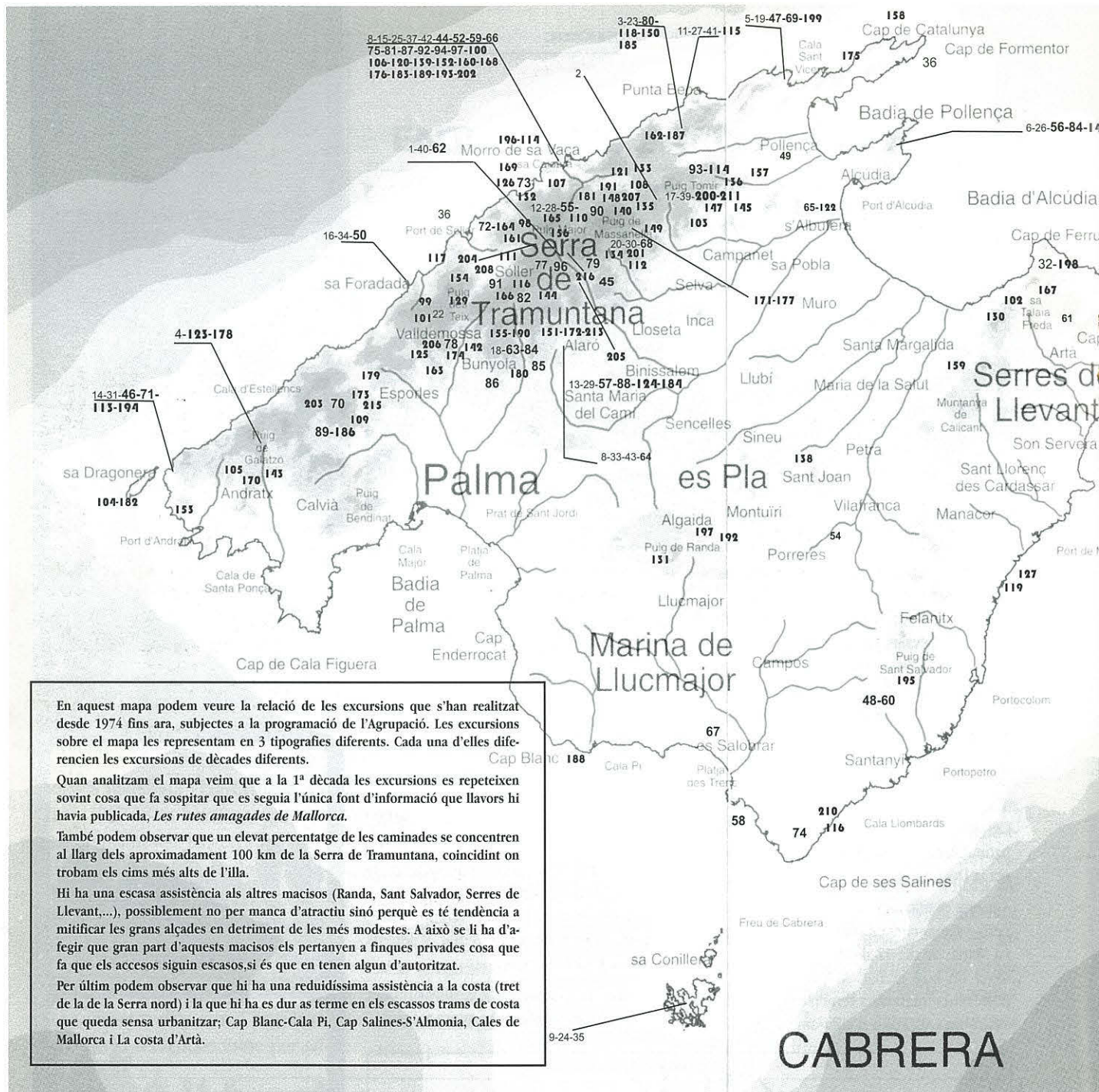
desplaçàvem cap a la muntanya per començar a peu l'excursió.

Des del primer moment el coordinador porrerenc va ser en Vicenç Mari, que més d'un mal de cap va produir a la responsable algaidina encarregada de contractar l'autocar, per la manca de veracitat i serietat a l'hora de donar números d'excursionistes. A poc a poc, el nombre d'excursionistes porrerencs va anar augmentant fins a arribar a un punt que va superar el d'algaidins. En alguna ocasió no bastà un autocar per desplaçar-nos.

Devers sis anys durà aquesta activitat, de la qual guardam molts bons records i anècdotes, però, sobretot mantenim la companyonia i l'amistat amb un grup reduït d'aquests porrerencs i porrerenques.

Des d'aquí us encoratjam a realitzar durant molts d'anys més aquesta hermosa activitat.

En aquest mapa podem veure la relació de les excursions que s'han realitzat desde 1974 fins ara, subjectes a la programació de l'Agrupació. Les excursions sobre el mapa les representem en 3 tipografies diferents. Cada una d'elles diferencien les excursions de dècades diferents.

Quan analitzem el mapa veim que a la 1ª dècada les excursions es repeteixen sovint cosa que fa sospitar que es seguia l'única font d'informació que llavors hi havia publicada, *Les rutes amagades de Mallorca*.

També podem observar que un elevat percentatge de les caminades se concentren al llarg dels aproximadament 100 km de la Serra de Tramuntana, coincidint on trobem els cims més alts de l'illa.

Hi ha una escassa assistència als altres macisos (Randa, Sant Salvador, Serres de Llevant,...), possiblement no per manca d'atractiu sinó perquè es té tendència a mitificar les grans alçades en detriment de les més modestes. A això se li ha d'afegir que gran part d'aquests macisos els pertanyen a finques privades cosa que fa que els accessos siguin escassos, si és que en tenen algun d'autoritzat.

Per últim podem observar que hi ha una reduïdíssima assistència a la costa (tret de la de la Serra nord) i la que hi ha es dur a terme en els escassos trams de costa que queda sense urbanitzar; Cap Blanc-Cala Pi, Cap Salines-S'Almonia, Cales de Mallorca i La costa d'Artà.

EXCURSIONS DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL 1974/2002

ANY 1974

- 1.-Puig de l'Ofre
- 2.-Puig de Massanella 22/12/74

ANY 1975

- 3.-Volta al Puig Roig 26/01/75
- 4.-Puig de Galatzó 16/02/75
- 5.-Castell del Rei 16/03/75
- 6.-Talaia d'Alcúdia 13/04/75
- 7.-Castell d'Alaró 25/05/75
- 8.-I Travessa del Torrent de Pareis 01/09/75
- 9.-Illa de Cabrera 07/09/75
- 10.-Cala Matzocs 19/10/75
- 11.-Cova de Ses Bruixes 23/11/75

ANY 1976

- 12.-Camí dels Cingles 25/01/76
- 13.-Avenc de Son Pou 07/03/76
- 14.-La Trapa 28/03/76
- 15.-II Travessa del Torrent de Pareis 22/08/76
- 16.-Sa Foradada 10/10/76
- 17.-Puig Tomir 31/10/76
- 18.-Comuna de Bunyola 21/11/76
- 19.-Castell del Rei 21/12/76

ANY 1977

- 20.-Puig de Massanella 23/01/77
- 21.-Puig des Teix 06/02/77
- 22.-Puig de l'Ofre 06/03/77
- 23.-Volta al Puig Roig 19/03/77
- 24.-Illa de Cabrera 19/06/77
- 25.-III Travessa del Torrent de Pareis 04/09/77
- 26.-Talaia d'Alcúdia 02/10/77

- 27.-Cova de les Bruixes 12/10/77
- 28.-Camí dels Cingles 01/11/77
- 29.-Avenc de Son Pou 13/11/77
- 30.-Puig de Massanella 08/12/77

ANY 1978

- 31.-La Trapa 12/02/78
- 32.-Talaia Moreia 12/03/78
- 33.-Castell d'Alaró 16/04/78
- 34.-Sa Foradada 14/05/78
- 35.-Illa de Cabrera 02/07/78
- 36.-P.de Sóller - Formentor 20/08/78
- 37.-IV Travessa del Torrent de Pareis 03/09/78
- 38.-Cala Matzocs 08/10/78
- 39.-Puig de Tomir 05/11/78

ANY 1979

- 40.-Puig de l'Ofre 11/02/79

- 41.-Vall d'Ariant
- 42.-V Travessa del de Pareis
- 43.-Castell d'Alaró

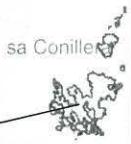
ANY 1980

- 44.-VI Travessa del de Pareis
- 45.-Biniarroi
- 46.-La Trapa

ANY 1981

- 47.-Castell del Rei
- 48.-Castell des Sa
- 49.-Puig de Maria
- 50.-Sa Foradada
- 51.-Eivissa-Forme
- 52.-VII T. Torrent d

CABRERA

9-24-35

53.-Cala Matzocs 27/09/81
 54.-Torrent de Son Roig 18/10/81
 55.-Camí dels Cingles 08/11/81

ANY 1982
 56.-Talaia d'Alcúdia 24/01/82
 57.-Avenc de Son Pou 14/02/82
 58.-Excursió arqueològica a l'illot de Na Guardis 22/08/82
 59.-VIII T. Torr. de Pareis 05/09/82
 60.-Castell de Santueri 12/10/82
 61.-Muntanyes d'Artà 24/10/82
 62.-Puig de l'Ofre 08/11/82
 63.-Comuna de Bunyola 14/11/82

ANY 1983
 64.-Castell d'Alaró-Orient 23/01/83
 65.-S'Albufera 27/01/83
 66.-IX T. Torrent de Pareis 01/09/83
 67.-Salobrar de Campos 12/10/83
 68.-Puig de Massanella 06/11/83
 69.-Castell del Rei 04/12/83

ANY 1984
 70.-Camí vell des Correu (Espoles - Banyalbufar) 29/01/84
 71.-La Trapa 19/02/84
 72.-Acampada a Bàlitz 17/03/84
 73.-Sa Costera 01/05/84
 74.-Excursió pel Migjorn (Cap Salines) 10/06/84
 75.-X T. Torrent de Pareis 02/09/84
 76.-Acampada a la Font de So N'Amer 20/10/84
 77.-Es Cornadors - l'Ofre 18/11/84

ANY 1985
 78.-Puig de na Fàtima 27/01/85
 79.-Canaleta de Massanella 24/02/85
 80.-Volta al Puig Roig 24/03/85
 81.-XI T. Torrent de Pareis 08/09/85
 82.-Puig del Coll des Jou 13/10/85
 83.-Talaia d'Alcúdia 03/11/85
 84.-Penyals d'Honor 15/12/85

ANY 1986
 85.-Puig de Na Marit 19/01/86
 86.-Sa Gubia 16/02/86
 87.-XII T. Torrent de Pareis 07/09/86
 88.-S'Avenc de Son Pou 26/10/86
 89.-Mola de Planici 21/12/86

ANY 1987
 90.-Puig de Galileu 25/01/87
 91.-Serra d'Alfàbia 22/03/87
 92.-XIII T. Torr. de Pareis 06/09/87
 93.-Cuculla de Fartàritx 20/12/87

ANY 1988
 94.-XIV T. Torrent de Pareis 04/09/88

ANY 1989
 96.-Coma de Son Torrella i pas de Na Maria 01/04/89
 97.-XV T. Torrent de Pareis 01/09/89

ANY 1990
 98.-Puig de s'Alzinar i es Binis 12/02/90
 99.-Valldemossa-Deià 25/03/90
 100.-XVI T. Torr. de Pareis 01/09/90
 101.-Sa Foradada 25/09/90
 102.-Ermida de Betlem 18/10/90
 103.-De Lluç a Campanet (per Alcanella i Alcanelleta) 11/11/90
 104.-Sa Mola de S'Esclop 29/12/90

ANY 1991
 105.-Sa Dragonera 12/07/01
 106.-XVII T. Torrent de Pareis 01/09/91
 107.-Sa Mola de Palou 25/10/91
 108.-Ses Figueroles 25/11/91
 109.-D'Estellencs a Puigpunyent 17/12/91

ANY 1992
 110.-Sa Serra des Teixos 19/01/92
 111.-Barranc de Biniarix-Cornadors-S'Arrom-Sóller 26/01/92
 112.-Tossals Verds-Mancor 16/02/92
 113.-Acampada a la Trapa 23/02/92
 114.-Puig Tomir 15/03/92
 115.-Acampada Rafal d'Ariant 04/04/92
 116.-Acampada Cala Màrmols 16/05/92
 117.-Cala Deià - Llucalcarí 31/05/92
 118.-Sant Bernat de Menthon (Puig Roig) 14/06/92
 119.-Cales de Manacor 06/07/92
 120.-XVIII T. Torrent de Pareis 01/09/92
 121.-Camí Vell de Lluç 25/09/92
 122.-XVI Aplec excursionistes Catalans 9 al 12/10/92
 123.-Acampada P. Galatzó 07/11/92
 124.-Avenc de Son Pou 15/11/92
 125.-Mola de Son Paçs 13/12/92
 126.-Acampada a Sa Costera 26/12/92

ANY 1993
 127.-Cala Virgili 24/01/93
 128.-Puntals de Valldurgent 31/01/93
 129.-Acampada al Teix 6 i 7/02/93
 130.-Bec de Farrutx 21/02/93
 131.-Cura 28/02/93
 132.-Acampada a Bàlitz 13 i 14/03/93
 133.-Curset d'escal. 14, 21 i 28/03/93
 134.-P.Tossals Verds 21/03/93
 135.-Camí vell de Lluç 12/04/93
 136.-Cuculla de Fartàritx 25/04/93
 137.-Sopar de germanor d'excursionistes a Son Seguí 22/05/93
 138.-Sant Bernat de Menthon al puig de Sant Onofre (S. Joan) 13/06/93
 139.-XIX T. Torrent de Pareis 05/09/93
 140.-Acamp. Massanella 25 i 26/09/93
 141.-Canó des Moro 24/10/93
 142.-Bunyola-Valldemossa 14/11/93
 143.-Puig d'en Grua 12/12/93
 144.-Acamp. C. des Jou 18-19/12/93

ANY 1994
 145.-Sa Capella Blava 30/01/94
 146.-D'Orient a Sóller 27/02/94
 147.-Acamp. a Alcanella 12/03/94
 148.-Sa Serra des Teixos 20/03/94
 149.-Puig de n'Ali 17/04/94
 150.-Volta al Puig Roig 08/05/94
 151.-Sant B.de Menthon a Sa Moleta de cals Reis 19/06/94
 152.-XX T. Torrent de Pareis 05/09/94
 153.-Port d'Andraitx-S. Telm 09/10/94
 154.-Camí de l'Arxiduc 13/11/94

ANY 1995
 155.-Penyals d'honor 05/02/95
 156.-Puig de ses Vinçes 12/03/95
 157.-Sa Cova Morella 30/04/95
 158.-Punta de la Nau 11/06/95
 159.-Festa Sant Bernat de Menthon (Puig d'Alpare) 18/06/95
 160.-XXI T. Torrent de Pareis 03/09/95
 161.-Portell de sa Costa 22/10/95

162.-Puig Caragoler 05/11/95
 163.-Mola de Son Capasbre 03/12/95
 164.-Puig de Bàlitz 17/12/95

ANY 1996
 165.-Es Clots Carbons 04/02/96
 166.-Serra d'Alfàbia 18/02/96
 167.-Festa Sant Bernat de Menthon (Es Porrassar-Artà) 16/06/96
 168.-XXII T. Torrent de Pareis 01/09/96
 169.-Sa Costera 13/10/96
 170.-Sa Garrafa (Andraitx) 24/11/96
 171.-Sa Canal. de Massanella 01/12/96
 172.-Talaia de Cals Reis 22/12/96

ANY 1997
 173.-Puntals de Planisi 12/01/97
 174.-Puig de Na Fàtima 23/03/97
 175.-C. vell del F. Formentor 11/05/97
 176.-XXIII T. Torrent de Pareis 07/09/97
 177.-Canal. de Massanella 19/10/97
 178.-Puig de Galatzó 23/11/97

ANY 1998
 179.-Pas des Cego (Esp.) 25/01/98
 180.-P. des Frare 22/02/98
 181.-Volta al Puig des Teixos 01/03/98
 182.-Sa Dragonera 31/05/98
 183.-XXIV T. Torrent de Pareis 01/09/98
 184.-Avenc de Son Pou 25/10/98

ANY 1999
 185.-Volta al Puig Roig 24/01/99
 186.-Mola de s'Esclop 07/03/99
 187.-Puig Caragoler 09/05/99
 188.-Des Cap Blanc a Cala Pi 30/05/99
 189.-XXV T. Torrent de Pareis 05/09/99

ANY 2000
 190.-Comuna de Bunyola 23/01/00
 191.-Acamp. P.de Galileu 29 i 30/03/00
 192.-Porreres-Castellitx 20/05/00
 193.-XVI T. Torrent de Pareis 03/09/00
 194.-La Trapa 01/12/00

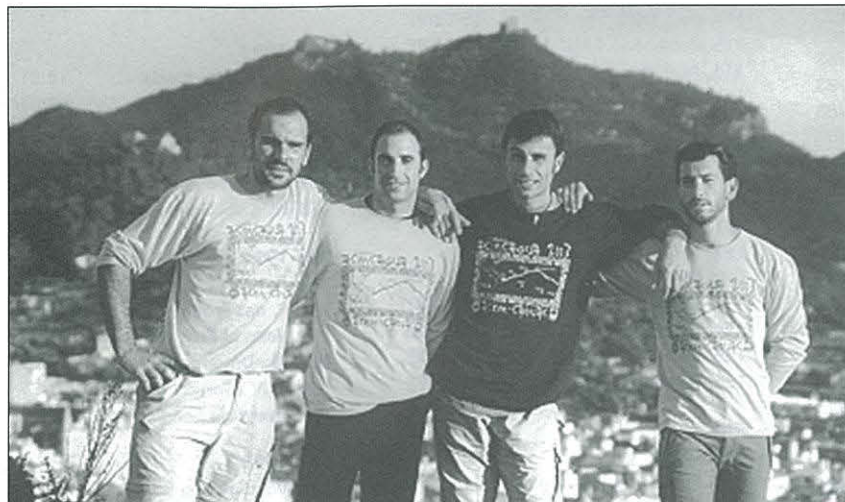
ANY 2001
 195.-C. Santueri a S. Salvador 28/01/01
 196.-Sa Costera 04/03/01
 197.-De Randa a Castellitx 25/03/01
 198.-Talaia Moreia 29/04/01
 199.-Torrent de Mortitx 27/05/01
 200.-Lluna plena al P. Tomir 08/01/00
 201.-Puig de n'Ali 30/09/01
 202.-XXVII T. Torrent de Pareis 02/09/01
 203.-Camí des Correu 21/10/01
 204.-Morro d'Almallutx 25/11/01
 205.-Acamp. P. Rateta 15 i 16-12-2001
 206.-Mola de Son Paçs i Comuna de Valldemossa 30/12/01

ANY 2002
 207.-Puig d'en Galileu 27/01/02
 208.-Puig des Cornador 24/02/02
 209.-Puig de ses Bassetes 17/03/02
 210.-Neteja Caló Màrmols 30/06/02
 211.-Lluna plena Tomir 27-28/07/02
 212.-XXVIII Travessia al torrent de pareis 01/09/02
 213.-Volta Talaia de cals Reis (Alaró) 30/09/02
 214.-Sa Costera 20/10/02
 215.-Fita del Ram (Esporles) 24/11/02
 216.-Puig de ses Vinçes 29/12/02

01/05/79
 torrent
 Orient 26/08/79
 16/12/79
 Torrent
 14/09/80
 12/10/80
 14/12/80
 25/01/81
 tueri 19/03/81
 05/04/81
 17/05/81
 tera 29/05/81
 Pareis 06/09/81

DOS PORRERENCS A L'EXPEDICIÓ ACONCAGUA '03

Llàtzer Méndez Mas

Dia 9 de gener de 2003 dos membres del Grup Excursionista Cabrit de Felanitx, Joan Oliver i Llàtzer Méndez, conjuntament amb dos membres del Grup Excursionista de Porreres, Federico Campos i Joan Mora Sitjar, emprendran un llarg viatge cap a les Amèriques, més concretament a terres argentines via Santiago de Xile i Mendoza des d'on començarà l'expedició a la muntanya més alta d'Amèrica. L'Aconcagua, de 6.960 metres d'alçada, està dins el país d'Argentina, i s'ubica dins la "Cordillera de los Andes".

L'expedició també contarà amb altres ascensions a muntanyes secundàries com Cerro Catedral de 5.290 m. i Cerro Cuerno de 5.462 m., que l'expedició utilitzarà per anar-se aclimatant abans de fer l'ascensió del Aconcagua.

L'ascensió al Aconcagua es realitzarà en principi per a la seva "ruta normal", cara nord-oest. Segons la planificació prèvia a l'ascensió, des de Puente del Inca des d'on començaran a caminar (2.752 m.) fins al cim de la muntanya

(6.960 m.) tindrà una durada d'onze dies, així com la baixada del cim fins a Puente del Inca serà en dos dies i mig. Des del campament base (C.B.), "Plaza de Mulass" 4.200 m., instal·laran un sol campament d'altura (C.1) a "Nido de Condors" a 5.402 m. des d'on faran l'atac al cim aproximadament el 23 de gener si les condicions meteorològiques no són adverses, estan en plena condició física, bona aclimatació i, el més important, psicològicament motivats. Hem d'esmentar que els 5 dies que hauran d'estar al C.1, l'expedició es veurà sotmesa a fondre neu per avituar-se d'aigua. La "ruta normal" no ofereix cap dificultat tècnica, l'única dificultat del terreny que s'hi pot trobar es una rossaguera de tres-cents metres abans d'arribar al cim, "la Canaleta". Aquesta ruta és la primera que es va obrir l'any 1.897, per primera vegada els suïssos Fitz Gerald i Mathias Zurbriegen coronaven el cim. L'alçada, els forts vents i les baixes temperatures que poden arribar als -20° a la nit, a causa dels vents humits procedents de

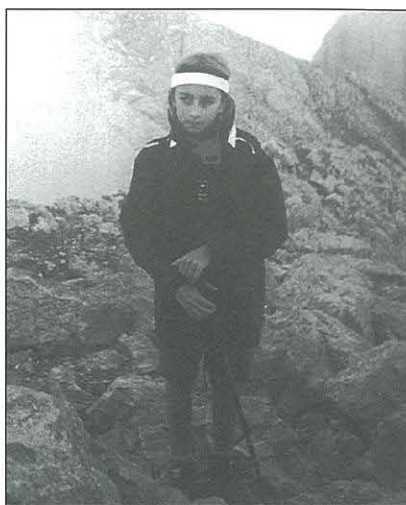
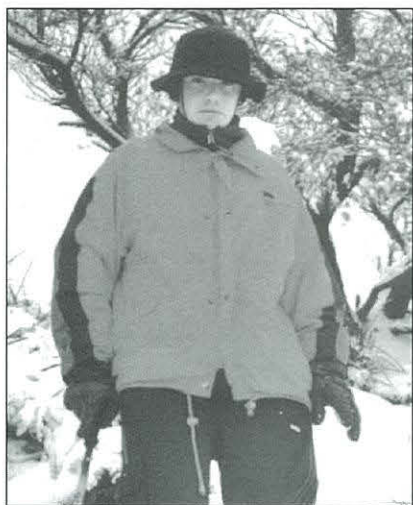
l'Oceà Pacífic, seran les dificultats que es trobaran al llarg del recorregut. Per altra banda s'estudia la possibilitat de fer l'ascensió per la ruta "Glaciar de los Polacos", una ruta més tècnica que l'anterior, ja que s'han de superar desnivells del 50% amb neu o gel.

Només d'un 10% a un 20% de les expedicions que surten a la conquesta d'aquesta muntanya arriben al cim. El recorregut de la ruta normal és simple i convidada a dur un ritme massa ràpid per l'altura en què s'està, llavors l'organisme no assimila l'alçada o la falta d'oxigen i es quan apareix l'anomenat "mal d'alçada" o "soroche" en el dialecte argentí.

Una vegada realitzada l'aventura al Aconcagua, aprofitaran els dies restants per endinsar-se cap al Desert Salat d'Atacama, al nord de Xile, amb ganes de fer-hi alguna altra ascensió en alguns dels seus volcans.

Per a finançar i a més tenir-ne un record d'aquesta expedició, els integrants han elaborat unes camisetes amb l'itinerari de la "ruta normal" imprès damunt el dibuix, amb les altituds i toponímia, gràcies a Miquel Morlà. També des d'aquí volen aprofitar per donar les gràcies a totes les entitats i persones que fins ara han cregut amb el projecte, tant comprant la camiseta de l'expedició com lliurant-los la seva ajuda, que són: el Consell Insular d'Esports, l'Ajuntament de Felanitx, l'Ajuntament de Porreres, l'Hiper Manacor, Fotos Vidal (Porreres), Caixa de Balears "Sa Nostra" i agrupació cultural de Porreres. Si hi ha algú més interessat en oferir-los ajuda, estan oberts a qualsevol proposta.

JOVES, A LA MUNTANYA !

Joan Noguera i Pau Heitzmann

Situa-vos un dilluns a l'institut el temps del pati. Tres amics es troben i conversen:

Tomeu: Uep, Miquel com va anar s'excursió?

Miquel: Va anar molt bé, es paisatge era preciós, per sort ningú se va fer mal. I tu, com així no vares venir amb ses ganes que te feia?

Tomeu: És que avui teníem tres exàmens i havíem d'acabar dos treballs. Em va saber molt de greu no venir però s'estudiar era primer. Hola Maria! com va?

Maria: Hola, Miquel i Tomeu, de què xerrau?

Miquel: Ara xerràvem de s'excursió que vaig fer ahir.

Maria: Anau d'excursió? I no vos cansau de tant de caminar?

Miquel: M'agrada molt anar d'excursió. Estar amb contacte amb sa natura m'agrada perquè almenys per un dia faig una cosa diferent; així conec parts de Mallorca que no hauria vist mai,estic amb els amics i al final com que t'ho passes bé el cansament no és per tant.

Maria: Tomeu, tu també hi vas?

Tomeu: Jo hi vaig sempre que puc. També m'agraden aquestes coses que ha dit en Miquel ... ah! i el que està

molt bé és el temps de l'autocar perquè feim bromes i un poc de truí. A l'hora de berenar també es molt divertit, reim molt i compartim el menjar. I tu Maria, què no t'agradaria venir?

Maria: És que tenc por de cansar-me o fer-me mal.

Miquel: Maria! no has de passar pena per aquestes coses, no són molt fortes ses excursions i mal no hi ha gaire gent que se'n faci.

Maria: Com ho feis per apuntar-vos a ses excursions?

Miquel: És molt fàcil, basta que telefonis a s' Agrupació Cultural i demanis per apuntar-te a s'excursió i t'informaran de l'hora i de tot el que tu vulguis; segurament veuràs alguns cartells per la vila.

Maria: I com és sa gent que hi va ?

Miquel: Són bona gent, t'ajudaran sempre amb tot el que vulguis. També hi ha gent de totes les edats.

Maria: Ara idò, a la pròxima m'has d'avisar. Una cosa, es meu germà que té sis anys, podria venir ?

Miquel: Ves si pot venir! faltaria més que no pogués venir. Però hauria de començar per ses més senzilles.

Tomeu: Au venga, anem que ja toca sa sirena.

QUÈ RECORDEN I EN PENSEN DE L'EXCURSIONISME ?

Enguany, la secció de l'excursionisme de l'Agrupació ha volgut festejar la trajectòria, que des dels seus inicis fins ara, ha duit l'entitat en el món de l'excursionisme. A la vegada celebrar el 10è aniversari del GEP (Grup Excursionista de Porreres) que fa feina amb ganes i il·lusió perquè l'excursionisme segueixi endavant a Porreres.

Per aquest motiu s'ha entrevistat a unes quantes persones que en diferents moments de la seva vida gaudiren i gaudeixen del plaer d'anar d'excursió.

Se'ls ha demanat que contestessin a les següents preguntes:

- 1.- Com t'iniciaves en el món de l'excursionisme?
- 2.- Quins mitjans de transport utilitzàveu per anar d'excursió ?
- 3.- Recordes quina va ser la primera excursió que feres ?
- 4.- Per programar l'excursió, quina documentació feieu servir?
- 5.- Cada quan sortíeu ?
- 6.- Sí segueixes anant d'excursió. Quina diferència hi trobes en el tracte amb els pagesos que es troben a les finques ?
- 7.- Amb quin material (motxilla, botes...) comptaves per anar d'excursió ?
- 8.- Es feien sortides fora de Mallorca ?
- 9.- Quina opinió tens de l'excursionisme en general i de Porreres ?
- 10.-Després dels anys. Què enyores d'aquelles sortides ?

1.-Devers els anys 1966-1967, a través de companys, ens vàrem posar d'acord per fer alguna cosa per passar millor el temps, i aquesta cosa fou l'excursionisme.

2.-Les primeres amb tren. Llavors amb "camiona" i després amb cotxes.

3.-El Castell d'Alaró.

4.-Un llibre: *Rutes Amagades de Mallorca*.

5.-Aproximadament una al mes.

6.-Abans no posaven tantes pegues per motius diferents. Actualment en posen.

7.-Botes, calçons, anorac i motxilla, només per al dia de l'excursió.

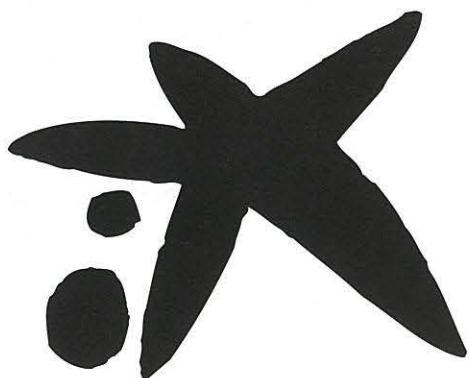
8.-Quan es fundà l'Agrupació començà a haver-n'hi.

9.-Tot molt bé.

10.- Molts de moments bons.

Antònia Mas Mora

"la Caixa"

Germans Leiva

Pare Bartomeu Pou, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 75 10 28 - Fax: 971 75 05 67

Antonio Marqués, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 76 34 92 - Fax: 971 75 19 63
www.viajespegaso.com

1.-Quan era molt petit vaig fer les primeres excursions amb l'Escola Nova, i més tard vaig seguir en la

tasca perquè em va agradar molt la sensació de llibertat i aventura.

2.-De nin començarem amb les bicicletes i després, suposo que com tothom, amb cotxe.

3.-Puig de Massanella.

4.-Sí, sí, els llibres són el millor per aprendre en el món de la muntanya i al mateix temps t'informen dels itineraris que pots fer a un indret o l'altre.

5.-Jo sempre estava fermat amb una cosa o l'altra, si no era a peu era amb bicicleta, si no era amb bicicleta era amb piragua. A tota hora tenia i tenc una excusa per evadir-me del dia a dia.

6.-Hi ha de tot. Abans era com a més tradicional, més pagesos, les terres més treballades, la

gent era com a més noble. Tot depèn d'on vas. Si saps les tresques i dues camades bones et trobes amb els de sempre.

7.-Jo anava amb esportives, calçons curts i jerseis de llana. No tenia molt més quan vaig començar. Ah! i un macuto.

8.-L'únic que vaig fer de nin era el viatge d'estudis a Serra Nevada. Tret d'això fins que vaig tenir els meus vint anys no vaig començar a sortir de veritat. Per cert, m'oblidava del campament del grup d'esplai a Menorca.

9.-Jo veig que la cosa va a més avui en dia. La gent crec que cerca desconnectar del truí de la ciutat i d'això que ara diuen "estrès". Abans anaves de cul i prou (eh..eh..eh..eh..). A Porreres, fluixet, fluixet, m'agradaria que la gent s'animés més a venir amb nosaltres, sobretot els joves.

10.-Jo no sóc molt vell, però m'agradaria tornar deu anys enrera per fer més coses de les que he fet.

Salut i molts d'anys per a tots.

Joan Mora Sitjar

1.-Fa uns 35 anys. Un grup d'amics vàrem començar a parlar-ne i s'inicià l'excursionisme.

2.-Les primeres amb tren i a peu.

3.-La primera fou al Castell d'Alaró.

4.-Teníem llibre i alguna revista.

5.-Cada dos o tres mesos.

6.-Actualment no ho sé, però abans el pagesos ens tractaven bé.

7.-Botes porqueres, anoracs, bastons que ens servien de suport, motxilla....

8.-No.

9.-Sé que en fan però jo no hi puc anar.

10.-Tenc enyorança, sobretot de les torrades i les rialles que hi fèiem.

Margalida Salleras Nicolau

1.-Vaig començar a l'any 1970 i la raó era per conèixer Mallorca.

2.-Es desplaçaven amb cotxe particular o bé amb "camiona".

3.-La primera excursió va ser el torrent de Pareis.

4.-No es disposava de cap informació. El guia era n'Esteve Ribes.

5.-Una vegada cada mes.

6.-Ara es troben barreres tancades i normalment són de gent estrangera.

7.-Botes d'excursió.

8.-No

9.-Molt bona.

10.-El ser més jove.

Bàrbara Picornell Lliteras

1.-Era a finals dels anys 60, abans de començar l'Agrupació cultural. Ens reuníem per fer excursions a causa d'unes inquietuds culturals i reunir gent per unes ideologies; llavors no sabíem que era democràcia.

2.-La primera va ser amb tren, però normalment hi anàvem amb autobús. En Joan de ca ses Lluïses, que feia feina a la EMT, era qui

duia l'autobús i així ens sortia més econòmic.

3.-Al Castell d'Alaró. Partírem amb tren de Porreres a Santa Maria i n'agafarem un altre per anar a Consell; i d'aquí partírem a peu cap a Alaró i pujarem al Castell, fent el mateix camí de tornada fins a Consell.

4.-Jo no en sabia. Els qui tenien la informació eren en Verger i n'Esteve Ribas. Sobretot agafaven la informació de les Rutes Amagades de Mallorca de Jesús García Pastor.

5.-Procuràvem anar-hi un pic cada mes. L'any 1976 vaig anar a estudiar a Palma, a la UIB per a major de 25 anys, i a partir de l'any 1977 vaig fer la darrera amb l'Agrupació cultural. A partir de l'any 1989 fins a l'any 1995 anava amb en Gaspar Valero, tant a fer excursions com rutes per dins Palma.

6.-Abans hi havia un tracte directe amb la gent (el pagès). Teníem les portes obertes per tot, encara que a la darrereria vàrem començar a tenir més problemes. Hi havia finques que s'havien venudes. Per anar a fer excursions per Pollença haguérem de demanar permís a l'Ajuntament.

7.-Jo al principi anava en calçonets, però moltes no en duïen, anaven en faldetes. També duia esparidenyes que em varen arrabassar les ungles, fins que llavors vaig comprar unes botes de muntanya. Dúiem una bossa penjada per dur el menjar fins que tinguérem una motxilla.

8.-No, mai. Vaig dur la sort quan tenia 18 anys d'anar a conèixer l'altra Galícia i em va impactar molt aquesta altra cultura.

9.-El tenc magníficament valorat, perquè just que sigui la meitat del del meu temps ja en va bé. Suposo que haurà anat a millor perquè a nosaltres només ens ensenyaven a anar els diumenges a ca ses monges.

10.-Tot. En aquell temps tot era glamour i salut.

M'agradaria comptar una anècdota: *a una excursió que férem a sa Volta al Puig Major, jo i el grup ens aturàrem a descansar i berenar, i el meu pare que llavors tenia 78 anys va dir "per aquí fa olor d'esclata-sangs", i en va trobar un d' 1 kg; vàrem haver de fer cinc trossos per dur-lo a la motxilla. Ben sa sí que bo era!*

Margalida Julià Servera

1.-Vaig començar quan era bastant jove, quan estudiava, llavors vaig seguir amb l'Agrupació. Sempre m'ha agradat molt anar d'excursió. Fa uns 30 anys.

Anava d'excursió per conèixer llocs de Mallorca que si no hi vas a peu no els arribes a conèixer mai. Per altra banda mentrestant fas esport i respire aire pur.

2.-Normalment hi anàvem amb cotxes particulars i més tard en autocar.

3.-No record quina va ser la primera excursió.

4.-Per programar les excursions, n'Esteve Ribas era el guia i tenia "Les Rutes Amagades de Mallorca" i amb aquestes revistes les organitzava.

5.-Solien fer una excursió cada mes.

6.-Quan havíem de passar per terrenys d'alguna finca important n'Esteve solia demanar permís per passar-hi uns dies abans.

7.-Possiblement fos una de les persones que més equipat anava, en un principi, perquè feia molt d'anys que ja potonejava per la muntanya.

Tenia unes botes de muntanya que es podien canviar les soles quan estaven gastades, les me vaig comprar a Lloseta, també tenia una motxilla que a dins hi duia de tot, fins i tot unes esgraelles que s'aplegaven, paraigua

8.-Només es feien sortides a Mallorca.

9.-Trobo que actualment les ganes i la il·lusió per anar d'excursió entre el jovent s'ha perdut molt.

10.-El que record amb més enyorança, dels primers anys amb l'Agrupació, és el temps que ens aturàvem per dinar i les cantades que feiem quan tornàvem a dins l'autocar. Jo mateix vaig confeccionar uns quants cançons que repartia als excursionistes. Me'n record encara d'algunes cançons que cantàvem: L'Aguila Negra, El Bandoler, Guantanamera, Puf fera un Drac Màgic...

També record una excursió que férem de Porreres a Palma en cotxe, de Palma a Sóller en tren i en trenvia fins al Port de Sóller. Agafarem una barca i fins a Formentor i llavors ens va recollir un autocar i fins a Porreres En Tomeu March va filmar una pel·lícula (tenia una màquina filmadora de les primeres que hi va haver en el mercat) que més tard vàrem poder visualitzar a l'Agrupació.

Andreu Barceló Nicolau

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria - Fotocòpies - Objectes de regal

C/. Almoina, 10 • Tel. 971 16 80 19

ELS MÉS JOVES DEL GEP

Andreu Arranz - Antoni Heitzmann - Mar Janer - Àngel Janer

Fa devers dos anys que anam d'excursió amb el GEP. Ens han agradat molt Sa Costera, La Trapa i l'excursió en bicicleta per Porreres. Quan arribam al cim a vegades estam cansats, sobretot si el camí ha estat llarg i costerut, ple de pedres i fang ... però la vista és

impressionant!!! Veure de tan amunt els camps, els arbres, la mar... No ens ha agradat tant veure arbres cremats com a La Trapa.

L'excursió del puig de n'Alí va ser curta, però massa forta per nosaltres, i per qualche pare i mare també. A més a més, a la baixada, va ploure i llençàvem molt.

Ens agrada anar-hi per conèixer les muntanyes de Mallorca, els arbres, els minerals, les plantes, els bolets ... i a vegades hem vist qualche fòssil!

Hi ha al·lots més grans que es pensen que amb 7, 8, 9 ó 10 anys no es pot arribar fins al final, però per ser més petits no vol dir que no puguem. Veniu amb el GEP i vos ho passareu bé!!

“...La serra no s'acaba mai...”

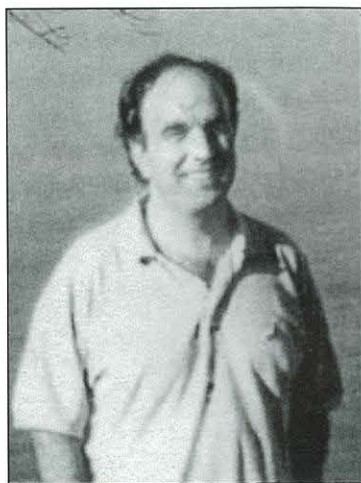
Miquel Servera

No tenc record de quan vaig començar a anar d'excursió. Polser va ser amb s'escola, pels voltans de la vila, en el meu primer campament amb s'Espilai. Però, el vertader contacte amb sa muntanya, va ser, quan amb en Miquel Morlà ens vàrem plantejar fer excursions utilitzant una guia, sense conèixer es camí. Arrel d'aquestes sortides vaig descobrir sa muntanya i vaig retrobar una amistat que estava aparçada. El GEP ja funcionava, i nosaltres compaginàvem s'excursió oficial de cada mes amb sortides "per lliure", descobrint que la serra no s'acabava mai i que qualcú ens amagava els rollos de sitja, que en Benigne Palós descrivia a les seves rutes. com us podreu imaginar anàvem més per sa pleta que pes camí. De tant en tant retrobàvem senyals de la civilització, senyals que denotaven que per allà hi havia passat gent com nosaltres que disfrutava de la muntanya. Senyals com els quaderns que hi ha als cims, o a qualche pas concret, on la gent plasma la seva firma o el seu esta emocional d'aquell moment, on pots trobar des d'un "Que deu ens conservi sa vista" fins a un xocant "vendo Yamaha TZR".

Així vàrem conèixer indrets que no sabiem que existien, llocs preciosos, excursions que sortien de les vies clàssiques (Massanella, Tomir, Torrent de Pareis, etc) que per nosaltres eren tot un món nou. Vendrien excursions precioses (Coll des Jou, Cavall Bernat...) i una millor companyia na Petrita i en Toni, en Miquel, en Joan en Fede, i altres bons companys. Fites més grosses com sa travessa, un viatge amb sitra a Menorca (amb en Miquel i en Xerafi), un viatge a l'estranger... varen esser uns anys intensos.

Després el ritme va baixar "ja ho sabeu, un ja té una edat" però mai varem deixar de conèixer nous indrets (encara ara, la serra no s'acaba mai). Actualment les sortides són més esporàdiques, però sempre es troba un Diumenge per sortir. Aquesta és la gràcia de l'excursionisme, surtis molt o poc, la muntanya sempre es allà mateix, no es mou, ens està esperant. Perquè els qui hem estimat la muntanya, els seus camins i cims, els seus comellars, els seus passos, les seves postes de sol... sempre tornam, i només podem desiljar una cosa ... Que deu ens conservi sa vista.

“...la meva admiració cap a les persones que ens han fet estimar aquesta terra...”

Joan Marí i Garí

M'han demanat, si volia escriure alguna cosa sobre les excursions dutes a terme per l'Agrupació Cultural de Porreres al llarg dels darrers anys. T'he de dir que recordo la meva primera excursió com si fes ben pocs anys, encara que era a principis del mes de gener de 1976. Fou al Camí dels Cingles i ens guiava en Sebastià Melià.

La començarem al Pla del funicular a la carretera de Sa Calobra. Feia un dia ben assolellat. Després de la pujada ens arribarem fins als Bins, i ben aviat el pastor va veure que venia el mal temps i ens aconsellà tornar a pujar ja que pareixia que cauria una bona nevada; quina no seria la sorpresa ja que ens va agafar de ben ple tota la neu que ja no deixava veure gens ni mica el camí ni les fites que el guia havia posat feia ben poques setmanes. No sé com vàrem poder arribar fins a la carretera de Sóller, prop de la possessió de Monnàber. Al mateix costat, allà on fins fa poc hi hagué l'estructura de l'hotel, ens esperava, amb un bon foc, el xofer de l'autocar que tot just havent passat quedà la carretera tancada a causa de la neu acumulada.

Era ben hora de dinar i decidírem baixar fins a Sóller, on al mateix poble seguia nevant, i un bon grapat d'excursionistes anàrem a un restaurant, que per cert no hi havia quasi ningú més que nosaltres, i a part de demanar plats i begudes, aprofitàrem per treure coses nostres, la qual cosa no va agradar, i ens convidaren a sortir a passejar!!

Aquella excursió, a part de l'experiència, me va costar un bon grip d'una setmana. També en recordo moltes altres on la meteorologia ens ha fet males passades: Pel cim del Puig de Massanella, la neu de ben nou ens obligà a refugiar-nos dins les cases de neu una bona estona i de baixada amb una boira prou espessa.

Però tal vegada a la que més vàrem patir, fou per la cresta del Puig de Galatzó, també ja fa un bon parell d'anys. En aquella ocasió érem ben pocs els que partírem; hi havia na Maria Barceló i també el seu pare. Sense esperar-ho es desfermà una tempesta de trons, llamps, vent, calabruix i no sé que més, que ens va obligar a estirar-nos a terra fins que hagué passat un poc. Tots ben xops, vàrem intentar encendre foc amb unes carritxeres per aixugar-nos un poc la roba.

Igualment estic pensant també amb anècdotes, com la que passà a la torre d'Aubarca, que en anar a entrar, varen sortir unes ovelles totes espantades que passaren per davall les cames de na Francisca Nicolau. I més tard a l'arenalet la nedada quasi ja fora de temporada amb posterior "traca inclosa" que més d'un recordaria.

I qui no pensa amb els moments de l'hora de dinar, la quantitat de coses que s'arriben a treure de les motxilles i comparteixen amb els amics.

Tal vegada una de les sortides amb acampada, més divertida, va ser la que fèrem

a la platja d'Es Trenc un vespre de setembre de finals dels setanta. Per sopar érem prop de quaranta, i recordo que haguèrem d'anar a Porreres a cercar llenya per torrar la gran quantitat de gambes i peix que dúiem. Era una nit amb lluna plena i mentre estàvem al mateix costat de l'aigua ens va visitar la "parella de la guàrdia civil" amb les capes, que feien por, ens demanaren si teníem permís per acampar i per fer foc; els hi vàrem fer creure que sí, que en teníem!!

Va ser una d'aquelles nits que després de sopar hi hagué prou sarau, a les tantes quasi tots vàrem nedar, qui no recorda l'aspecte que oferia en Jaume Marí, amb uns calçotets que li varen deixar. Ja us podreu imaginar si vàrem riure.

Per acabar vull manifestar les grans satisfaccions que he viscut amb totes aquelles persones que al llarg d'aquests anys hem compartit el conèixer i gaudir de tants de paratges de l'illa i també la meva admiració cap a les altres persones que amb tots els seus mèrits ens han guiat i, al mateix temps, ens han fet estimar aquesta terra, que amb el pas del temps està canviant. Encara ens queden molts racons per veure i esperam que en els propers anys poguem compartir amb més porrerrenques i porrerrens aquestes i moltes més vivències.

Per molts d'anys i força, que hem de celebrar molts més aniversaris !!

Anàlisis Clínicas

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i divendres
de 8:30 a 10 hores

Carrer l'Almoina, 49
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut, Groupama, L'Aliança, Novomedic...

“...la muntanya ha estat i és una gran escola...”

Federico Campos

Tenia tretze anys quan vaig tenir el primer contacte amb la muntanya. Va esser a un campament d'estiu amb l'Esplai i la muntanya escollida era el Puig de Massanella; pujant per les darreres pendents no podia comprendre el perquè pujar si després havíem de tornar baixar. El cas era que allò em va agradar.

Un grapat d'anys després entrava a formar part d'un grup excursionista anomenat GEP, on hi havia gent amb molta d'experiència que em va ajudar a descobrir la màgia de la muntanya.

La muntanya per a mi ha estat i és una gran escola. Ella m'ha fet obrir els ulls, a sentir-me realitzat i sobretot a conèixer-me a mi mateix. Començava a entendre el perquè es puguen les muntanyes i aquesta passió no només és per practicar un esport, també és una forma d'entendre la vida.

“¿Por qué lo imposible?

Y ahora con quince años antes en esta misma piedra, cuando ya todo ha terminado, me encuentro mirando a esas montañas bellas e inclementes de rostro impenetrable tratando de comprender ¿Por qué volvemos? ¿Por qué escalamos montañas aún más altas, inhumanas y hasta límites insoportables?. La respuesta a este enigma quizá sólo se encuentre allá arriba.

En todo caso, vale la pena hacerse preguntas. Mientras haya hombres que se hagan preguntas y montañas que parezcan inalcanzables unos y otros estarán condenados a encontrarse.”

Sebastián Álvaro

“...Un punt de trobada...”

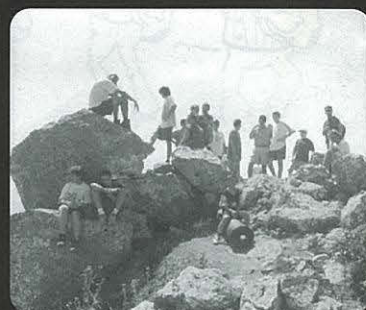
Joan Noguera Vich

Dins les poques activitats que s'organitzen a Porreres perquè els joves poguem passar un cap de setmana divertit, jo en destacaria una que moltes vegades no tenim en compte i crec que no l'hauríem de passar per alt. Aquesta activitat és la que ens ofereix el GEP alguns diumenges i que consisteix en una excursió o sortida.

L'excursionisme és una activitat saludable que ens permet conèixer i gaudir dels mera-

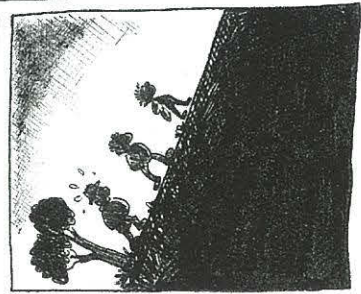
vellosos paisatges de la nostra illa i del terme de Porreres, a més de ser un punt de trobada d'un grup de joves que hi solem participar i que ens ho passam d'allò més bé.

Crec que seria bo que més joves s'animassin i participassin d'aquesta activitat, perquè segur que també s'ho passarien bé. Aprofit, per tant, per convidar els joves de la vila a les properes sortides que organitzi el GEP.

GEP
EXCURSIÓ
 dia 28 de desembre 2002

Can Miraprim va d'excursió

Wk.

“...Molt bona gent, moltes bones estones, molts de bons moments...”

Serafi Expósito Ruíz

Aquest article, en principi, l'havíem de fer en Rafel Martorell, en Miquel Mora i jo; però en Rafel es canvia de casa i en Miquel per ciutat, res que m'ha tocat la penyora. Esper que en confiar de la meua memòria no s'equivocassin.

Idò sí, ja fa un grapat d'anys i segurament que ja era en haver passat Sant Roc, perquè sopàvem a una portassa de can Xiscos, al carrer de l'Hospital (el carrer del museu), i era el sopar dels monitors, cuineres i tots els col·laboradors del campament. Res, sopar d'estiu: coca de verdura, un poc de trampó i quatre brutos. A un cap de taula parlàvem un poc de tot: quatre anècdotes del campament, dues animalades de les festes... Un poc més de vi, per favor. La conversa ens va portar a parlar de les excursions que feïem als campaments (sobretot els de Lluc); recordàvem un dia que després de berenar partíem cap al Massanella i a l'hora d'anar a la piscina - a les 12'30h - ja tornàvem ser a Lluc. La volta al Puig Roig, Camí vell de Lluc a Caimari, Torrent de Pareis... En aquests moments s'afegí a la conversa en Xisco Verdero i encara es va encalenticir més la cosa.

La imaginació d'en Miquel va començar anar a les toles i va dir: "si a tots ens agrada anar d'excursió, perquè no ens organitzam i ho feim extensible a més gent". A partir d'aquí, ja vos ho podeu imaginar. En Miquel es va començar a enfilar, en Xisco ja deia les excursions que podíem fer..., tanta sort que en Rafel

(sempre amb els peus a terra)va dir: "al·lots aturau-vos un poc; pensau que per fer tot això es necessita tenir una bona organització, estatuts i qualque coseta més". Però la sort fou que l'Agrupació Cultural tenia una secció d'excursionisme i pensàrem parlar amb ells i mirau la cosa fructificar i ja fa 10 anys i la cosa rulla millor que mai (aviat arribarem a l'Aconcaagua).

Molt bona gent, moltes bones estones, molts de bons moments. Aquest és el meu resum d'aquests anys. Una cosa vos puc assegurar. Aquell vespre, a la portassa del carrer del museu, aquella idea quedà batiada. Li diríem G.E.P.

Per molts d'anys!

ESTANC CA NA JAUME

Tabac - articles de regal
papereria - llibres
i tota classe de revistes
i diaris

Carrer Sant Roc, núm. 2
PORRERES

LES PLANTES REMEIERS DELS CINGLES DE SON RUL·LAN (VALLDEMOSSA – DEIÀ). UN TAST.

Joan Capellà, Randa, 2002.

La primavera de l'any 2002 es va redactar aquest text a fi que servis de guia i posterior recordatori de la sortida prevista amb el Grup Excursionista de Porreres. Una malaltia impertinent, embafadora i tenaç en posposà la realització, que desitjam poder fer efectiva aquesta temporada del 2002/03. Perquè us pugueu familiaritzar amb algunes de les plantes que en el nostre itinerari se'ns faran avinents, i a manera de joiosa concelebració del vostre/nostre aniversari, ve-te'n aquí un avanç:

La primera que volem trobar guaita mig amagada entre les pedres dels marges, al costat dels carnosos i emolients capellets de teulada o de pare (*Umbilicis rupestris*): el minúscul i blanc caragolet de la seva fulleta lobulada quan és jove i enrodillada, i la graciosa i humil serpentina en la plenitud, d'uns quatre dits de llargada, verda fosca a l'anvers, pilosa, grisenca i amb tornassoleig daurat al revers, de la dauradella (*Ceterach officinarum*), tan coneguda i considerada per les seves contrastades propietats de rebaijar la sang, mitigar la tos i enrossir els cabells, inicia aquesta concisa flòrula.

Ja dins l'alzinar, és la mateixa alzina (*Quercus ilex*) la que, poderosa de taní, ens atorga el seu potencial guaridor: de l'escorça de les alzines joves, que pot guardar-se bé si s'asseca, se'n fa un decuit en aigua al 2 %, bullint durant mitja hora, que, una vegada tebi, es pot glopejar o gargaritzar si és que hom vol remei per a les llagues de la gargamella o de la boca, o aturar les hemorràgies gingivals. Bullida en més

proporció, al 4%, s'emprava per a detergir i cicatritzar les ferides externes i com a recurs per a curar les molestes sedes provocades pel fred.

D'entre les seves múltiples propietats, que trobareu molt ben ressenyades al Palau (Pere C. Palau i Ferrer, *Les plantes medicinals baleàriques*, Ed. Moll 1954), destacam que les fulles, finalment polvoritzades i espargida aquesta pols a peücs, calcetins i mitges, fan minvar, de forma considerable, la suor dels peus; i que "una fulla d'alzina, retallades les punxes si en té, portada llarga estona sobre la llengua i empasant-se la saliva, corregeix l'agror del ventrell."

Altra gran virtut de l'alzina, compartida enllà del temps i dels llocs, amb en Guerau de Liost, ell al seu Montseny i l'autor d'aquest *breviari de campanya*, a la muntanya de Randa, és la que s'exemplifica en aquest poema de *Selvatana Amor* (Barcelona, 1920):

Vegetant

Gaudi complit (si no barrina gaire el magí) sota una alzina glopejar vent com un llagard, encalçar boires amb l'esguard, com una arrel (que no s'immuta a sol batent, a l'ombra eixuta) copsar el misteri d'un trepig, i, de gairell, per entremig de la bosquina que no espina, endevinar-hi la fadrina que ara venia, ara se'n va, ara s'atura més enllà. I, revingut de la sorpresa, guaitar-la tota, tota encesa com el ressol d'un espadat.

(Li fa una síndria costat com a tribut de pagesia.)
Enlluernat de gosadia,
per escometre, tancar els ulls.
I sentir un vent que besa rulls.
I, ja esvaïda la donzella,
veure per tot la imatge d'ella.
I, resignat, trobar conhort
sota l'alzina fent el mort.

G. De Liost

Arribats que serem a dalt de la serra de Son Moragues i després d'haver des-suat una mica, mentre assaborim la magnífica i encimbellada perspectiva de Valldemossa, admiram la cruesa polièdrica de la serra des Cairats, o ens fixam en la rosta i estimulants pujada de l'anomenat pas d'En Príam, ens dirigirem, entre rotlles de sitja i uns molt ben conservats forns bosquetans, cap al camí del Caragol. En una de les seves parets de roca, com en tants d'altres penyals o marges enrunats de la Serra, ens sorprendrà l'entorcillada columna d'una heura (*Hedera helix*): convé recordar que les seves fulles i els seus fruits, que tinen de gris violeta, són tòxics. Amb tot, Palau constata que el líquid que s'obté fent incisions al tronc i que a la fi es concreta, resulta, mullant-hi una desfila de cotó, un excel·lent calmant del mal de queixal. Jo no n'he fet la prova. Més d'interès em sembla aquesta fantàstica fórmula del s. XIV continguda en el tractat anomenat *Flos de Medicines o Receptes del Tresor de Beutat (Tractat de moltes medicines o curiositats de les dones.)*: *Per guardar que els pèls no tornen en lloc d'on seran moguts amb pelador o amb pinces, que n'arranquen l'arrel:*

“Prenets suc de les fulles de l’edre (heura), e orpiment (trisulfur d’arsènic), e vinagre e ous de formigues, e mesclats ho tot, e posats ne sobre lo lloc d’on seran llevats los pèls, e jamés no hi tornaran. Però continuats ho vuit o nou dies.” O sigui, que ja ho sabeu...

De l’**herba Roberta** (*Geranium Robertianum*), que entapissa tants racons i parets, amb predilecció declarada pels més ombrívols als peus dels penyals, i que és una planteta humil i un xic fètida, sovint vermella, anomenada també vulgarment rellotges pel conegut entreteniment infantil de veure enrodillar-se, per l’acció del sol, els filaments dels seus estams, el pare Bonafè (Francesc Bonafè, *Flora de Mallorca*, Ed. Moll 1977-1980), l’altre oracle grossejament afusellat en aquest text insidiós, ens diu que cura ferides, inflamacions i llagues de la boca. Gargarismes en infusió al 3% (30 gr per 1 litre d’aigua). Palau, seriós, adverteix que “no té cap fonament la virtut que alguns li atribueixen de resoldre les cataractes.”

Per si hauríem vist **aranyoners** (*Prunus spinosa*), que per aquests temps amb tanta gràcia ornem amb la seva nívia floreta de cinc pètals, que s’obre tot just abans que les fulles s’esbadeïllin, els marges de tantes carreteres i que a la Serra se’ns mostren sovint de forma molt variada, per bé que sempre eriçadíssims de punyents espines, no em sé estar de recordar-vos que una bolleta de cotó amarada en el suc dels aranyons i introduïda als oronells atura l’hemorràgia nasal. Per altra part, que d’ells, els aranyons, els navarresos n’elaboren el seu exquisit, segons gustos, patxaran. Aprofitarem l’ocasió per indicar a qui interessi que la millor manera de distingir si l’arbut que veiem de passada sigui *aranyoner* o bé *espina-ler*, *cirerer de pastor* o *arc blanc* (*Crataegus monogyna*) és constatar la pre-

sència o absència de fulles en conjunció amb les flors: els cirerers de pastor treuen les fulles primer mentre que els aranyoners floreixen abans de fullar.

Vora la font dels Polls (*Populus nigra*) convé que ens aturem i ens fixem en la **palònia borda** (*Helleborus foetidus*), una de les plantetes més curioses, que només trobarem a l’illa major. La seva ramificada inflorescència d’un verd clar penjada per avall, les seves fulles estretes, lanceolades, digitades i la seva olor una mica fètida ens ajuden a distingir-la de l’altra palònia, que observarem a la tarda. A Catalunya l’anomenen marxívols. Tenia fama de ser un magnífic remei contra les malalties nervioses i la millor metgia contra les perturbacions mentals; i sempre s’administrava en molt petites dosis. El cert és que conté un tòxic que debilita el pols, fa entrar en terrible angúnia i pot ser causa de mort. Els rizomes són un purgant dràstic i vermífug usat, diu el pare Bonafè, sobretot en veterinària. El patiment dels animals a nosaltres no sembla treure’ns mai la son.

L’altra **palònia**, la **blanca** (*Helleborus lividus*) la situarem a la part baixa del camí dels Cingles de Son RulAlan, per dins la torrentera, un poc abans del Castell del Moro. Per devers la caseta de ses Rotes ens sorprendrà, segurament ben florida amb les grans flors blanques, verdosenques sovint, irradiades de nombrosíssims estams de filament blanc i antereres grogues; amb les fulles simètricament partides en tres folíols lanceolats, amb nervis blanquinosos per l’anvers i d’un exquisit i intens color violaci, de porpra cardenàlia, pel revers. És planta protegida, endèmica de Mallorca i Cabrera, per bé que a Còrsega i a Sardenya n’hi ha una subespècie. No se’n coneix altre ús terapèutic que el de la pura contemplació de la seva particular bellesa.

Podria ser, emperò, que un d'aquest sigui l'el·lèbor blanc, anomenat també *herba dels ballesters*: en altres temps (ss. XV-XVII) aquesta gent d'armes el conreava per tal d'untar amb els seus suc la punta dels dardells (*passadors*, en deien) i així augmentar, amb l'ajut d'aquest verí extrem, el reconegut potencial de la ballesta com a arma homeiera i silent.

A la part alta dels Cingles, a l'espadat pròpiament dit, haurem constatat, encara que no d'ús estrictament remeier, un altre grup de vegetals ben singulars que tot seguit resumirem: el **rotaboc** (*Acer granatense*), la **pomera borda** (*Sorbus aria*) i el rar **corner** (*Amelanchier ovalis*) de fruit dolç, comestible, tots tres presents en forma arbustiva, hores d'ara sense fulles, penjant dels penyalars; l'olorosa moteta de flors grogues, cridaneres de l'endèmic **violer de penyal** (*Hippocrepis balearica*), amb el seu peculiar llegum corbat en forma de ferradura, d'on li prové el nom científic; la nota argentada de la **macanella** (*Helichrysum ambiguum*), empenyalada sempre viva, que florirà de groc a finals de primavera; la *Globularia cambessedessi*, de flors en capítol pilós d'un esplèndid i intens blau turquí; la **col de penya** (*Scabiosa cretica*), amb la seva rosada inflorescència que probablement no copsarem encara en flor...

I com que hem d'acabar i ja és ben hora, hem deixat per a la fi un grup de plantes d'específica virtut i l'arbut probablement més apreciat dels nostres boscos i garrigues, el romaní.

I és que, avui com abans, una de les propietats terapèutiques de l'atapeït regne de Flora passa per la selecció, recollida i maceració d'un bon i variat grapat de fulles, arrels, flors, escorces, tiges... Preferiblement pel maig hom arreplega herba lluisa, sàlvia, herba sana, ruda (poqueta), ginebró, fulles de llimonera i de taronger, tarongina, escorça d'arboçera, fulles de pi, fonoll, camamila, menta, tarongí, *pampalei*, donzell, espígol, garlanda, orenga, anís estrellat, lloret, carxofeta... (la llista depassaria la cinquantesena), que s'ajunten dins un recipient o bé amb anís, o bé amb anís sec (*cassalla*), o bé amb una mescla d'ambdós; i es deixa macerar tot per un mínim de dos mesos. Si tenim frissor i no sabem esperar el plaer no serà tan intens. I bon profit i no abusar-ne...

I respecte als múltiples i medicinals usos del **romaní** (*Rosmarinus officinalis*), anotarem que els brots florits, en infusió al 2%, 30 gr per litre d'aigua, segons Bonafè, són aconsellables en les dispèpsies o digestions laborioses, o per a qualsevol altra casta de debilitat de l'estómac. Van bé contra les febres intermitents, la gota, el reumatisme,

les infeccions de les vies respiratòries i per rebaixar la sang (els homeòpates actuals en fan el mateix ús). Un infús aquós ben carregat, barrejat a l'aigua del bany, és un excel·lent i gens onerosos tonificant de la pell. Macerat en vi, exposada aquesta maceració a 24 hores de sol, té les mateixes utilitats. Macerat en rom evita la caiguda dels cabells. També és útil la fórmula següent: essència de romaní, 10 grams; essència d'espígol, 10 grams; alcohol rectificat, 200 grams. Afegiu-hi glicerina i serà un bon remei, diuen, contra la calvicie prematura (en fregues, no us ho begueu!). Immillorable contra el reumatisme i altres malures dels ossos: el meu pare, i d'això sí que en puc donar fe, usa la fórmula següent: mesclau vint-i-cinc brotets de romaní mascle, un litre d'esperit, tres pastilles de càmbora i dues cullerades d'aiguarràs (essència de trementina), deixau-ho macerar ben macerat un bon grapat de dies i empra-ho en fregues en sentit descendent, no en vaivé, i ja en sabreu el resultat. Les queixes, si n'hi ha, al meu pare, l'amo en Miquel Queli, del llogaret de les Parres de Randa. O l'agraïment, si és el cas.

Nota Bene:- Preneu aquest text com el que és, un pedestre assaig literari i no un florilegi de remeis; o consultau amb un autèntic especialista, i obrareu bé.

MANS

 L'Almoina, 30 · Tlf. 971 16 84 56 ▾ Porreres ▾

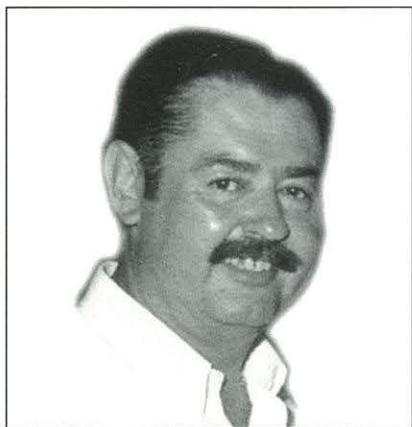

 Carrer d'en Sala, 7

 07260 PORRERES

 Tel. 971 16 83 13

Estimat Lluís:

No tenc altra manera d'expressar els meus sentiments i ho faig amb una carta. Crec que és, per a mi, la manera més senzilla però no la que jo haguera desitjat. No tenc paraules per expressar la meva tristor a partir del moment en què vaig conèixer la fatídica nova. La teva dona em va cridar per telèfon i te promet que haguera volgut no agafar-lo mai; no haver conegut mai el teu destí i, d'aquesta manera, sempre hauria esperat el moment de tornar a sentir la teva veu.

"Què fas bergant?" eren sempre les teves paraules quan em trucaves i, de veritat, era sempre un conhort sentir-les. Les nostres converses eren sempre per qüestions banals o per trobar-nos i gaudir per unes hores plegats de la nostra amistat. Enyoraré, creu-me, les teves moltes atencions de cap a mi. Sempre eres al lloc i en el moment on feies falta però ara, estimat meu, ja has fugit i ho has fet per sempre.

CARTA D'ACOMIAT A LLUÍS SASTRE

Jaume Casanovas i Sastre

Quina excursió la darrera... anàveu a passar uns dies a la muntanya, a fer allò que més t'agradava: uns dies de família i gaudir de la natura i dels amics. Fou mala sort amic meu, mala sort per a tots, per a tu que partires i per a nosaltres que hem quedat. Encara tenc calfreds quan record els bons moments que hem passat plegats i, sobretot, aquelles moltes coses que ens quedaven per fer. La teva veu i companyia m'ajudaren molt en moments molt determinats, quan saber que tens un amic al teu costat és la cosa més important del món.

Avui, amb llàgrimes als ulls, sols em queda el teu record però tu saps, ben segur, que les teves expressions, paraules i consells els tenc sempre ben presents i ara, més que mai, agraeixo la sort que vaig tenir de conèixer-te l'any 1982, un dia d'estiu al Port de Sóller. Record que jo feia de Policia Local i tu de xofer. A mi em va tocar acompanyar-vos a tu i al personatge que duies i ja ens va fer gràcia a tots dos perquè ni tu estaves fet per allò ni jo tampoc; una altra cosa era el que ens tocava fer si volíem menjar.

Ara però bergant, ja l'has feta bona, has

fugit i m'has deixat, ens has deixat. Ja no tindrè amb qui fer una bona rialla i, molt més encara, no tindrè a la persona que sempre estava disposada a escoltar-me i ajudar-me. Són destins de la vida, ja ho sé, però creu-me, aquest haguera pogut trigar molts d'anys a arribar.

No puc deixar de banda dins aquesta carta la falta que faràs als teus propis; la teva dona Antònia, les teves dues criatures, els teus pares, la teva germana Catalina... a tots vosaltres us vull desitjar lo millor i encoratjar-vos a seguir, si cal, amb més força que mai. En Lluís vetllarà per tots i tindrà cura de vosaltres i nosaltres.

La mort és llei de vida però, en aquest cas, la vida no ha fet justícia. Era massa prest per partir, era massa prest però ara gaudirà d'un lloc privilegiat al cel al costat del gran pare. Amic Lluís, poques coses més et puc dir, sols pregar-te que no ens oblidis, que nosaltres no ho farem. Els ocells que volen per les muntanyes de Mallorca tenen la mateixa tristor que nosaltres. Ells et veren per darrera vegada i nosaltres ja no et veurem mai més.

Una abraçada ben forta del teu amic,

Jaume Casanovas i Sastre

BAR - RESTAURANT

N'Hereveta

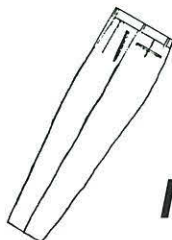
MENJAR A LA CARTA

de 13.00 h. a 15.30 h. i de 20.00 h. a 23.30 h.

ENTREPANS / PA AMB OLI / HAMBURGUESSES
GELATS / BATUTS / SUC DE TARONJA NATURAL

Camí de Marina, s/n - 07260 Porreres - Tel. 971 168 464

**Confeccions i moda en
esport i ben vestir**

**Cas
Sastre
Micarillo**

Carrer de l'Almoina, 28 - Telèfon 971 64 73 09 - PORRERES

Excursió a La Trapa. 28-Marc de 1976.

D'esquerra a dreta: Catalina Oliver. Catalina Vich. Francisca Barceló. Antònia Oliver. Joana Mora. Rosa Mora. Rosa Bauzá. Antònia Casas.
Acorats: Miquel Barceló Ramonell. Antoni Palerm.